

Täiskasvanuhariduse valdkonna statistika põhinäitajad

Haridus- ja Teadusministeerium

2013

Koostaja: Mart Reinhold

Haridus- ja Teadusministeeriumi analüütik

Sissejuhatus	3
1. Täiskasvanuhariduse üldandmed	4
1.1. Täiskasvanuhariduse defineerimine	4
1.2. Eesti elanikkonna haridustase	4
1.3. Elukestvas õppes osalemine	7
2. Täiskasvanud õppija kõrghariduses	13
3. Täiskasvanud õppija kutsehariduses	14
3.1. Kutsehariduse tasemeõpe	14
3.2. Täiskasvanud õppija üldhariduses	15
4. Täiskasvanute tööalane täiendkoolitus kutseõppeasutuses	18
5. Täiskasvanuhariduse uuringud	20
5.1. PIAAC uuring Eestis	20
5.2. Rahva ja eluruumide loendus (REL 2011)	20
Lisa 1 Kasutatud mõisted	22
Kokkuvõte	23

Sissejuhatus

Käesolevas ülevaates on koondatud Eesti täiskasvanuharidust iseloomustavad põhilised statistilised näitajad. Täiskasvanuhariduse statistilised andmed annavad ülevaate valdkonna 2012. aasta ja praeguseks olemas olevatest 2013 andmetest nii elukestvas õppes tervikuna kui ka üld-, kutse- ja kõrghariduse tasemetel.

Antud dokumendis on andemete peamisteks allikateks Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS), Eesti Statistikaameti poolt läbiviidav Eesti Tööjõu-uuring (ETU) ning Eurostati poolt koondatav rahvusvaheline statistika.

1. Täiskasvanuhariduse üldandmed

1.1. Täiskasvanuhariduse defineerimine

Täiskasvanute koolituse seaduse kohaselt on täiskasvanute koolitus väljapool päevast õppevormi või täiskoormusega õpet pakutav tasemekoolitus, tööalane koolitus ja vabahariduslik koolitus.

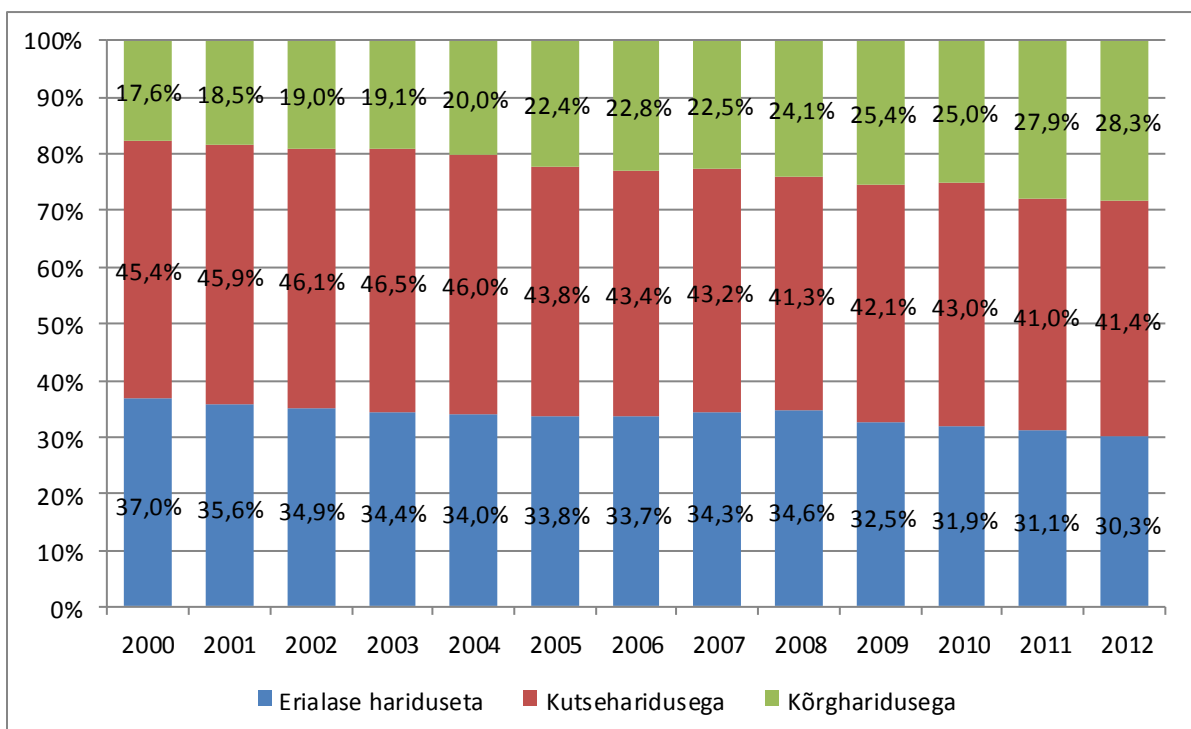
Täiskasvanuks olemise vanuselised piirid pole haridusest rääkides täpselt defineeritud. Et täiskasvanuharidus on tihedalt seotud tööturu ja konkurentsivõime mõistega, siis on valdkondlikes ülevaadetes levinuimaks viisiks analüüsida 25-64-aastaste inimeste osalemist hariduses.

Käesolevas ülevaates vaadeldakse täiskasvanute koolituses osalemist mitte niivõrd õppevormi, vaid vanuse kaudu, käsitledes erinevate alateemade puhul täiskasvanute osalemist erinevate vanusegruppide kaupa.

1.2. Eesti elanikkonna haridustase

Eri- ja kutsealase hariduseta inimeste arv saadakse Eesti tööjõu-uuringu andmete alusel. Ilma erialase hariduseta inimeste hulka arvestatakse kõik, kes ei oma kutseharidust või kõrgharidust. 2012. aasta andmete järgi oli 25-64-aastaste seas erialase hariduseta inimeste osakaal 30,3% (vt joonis 1).

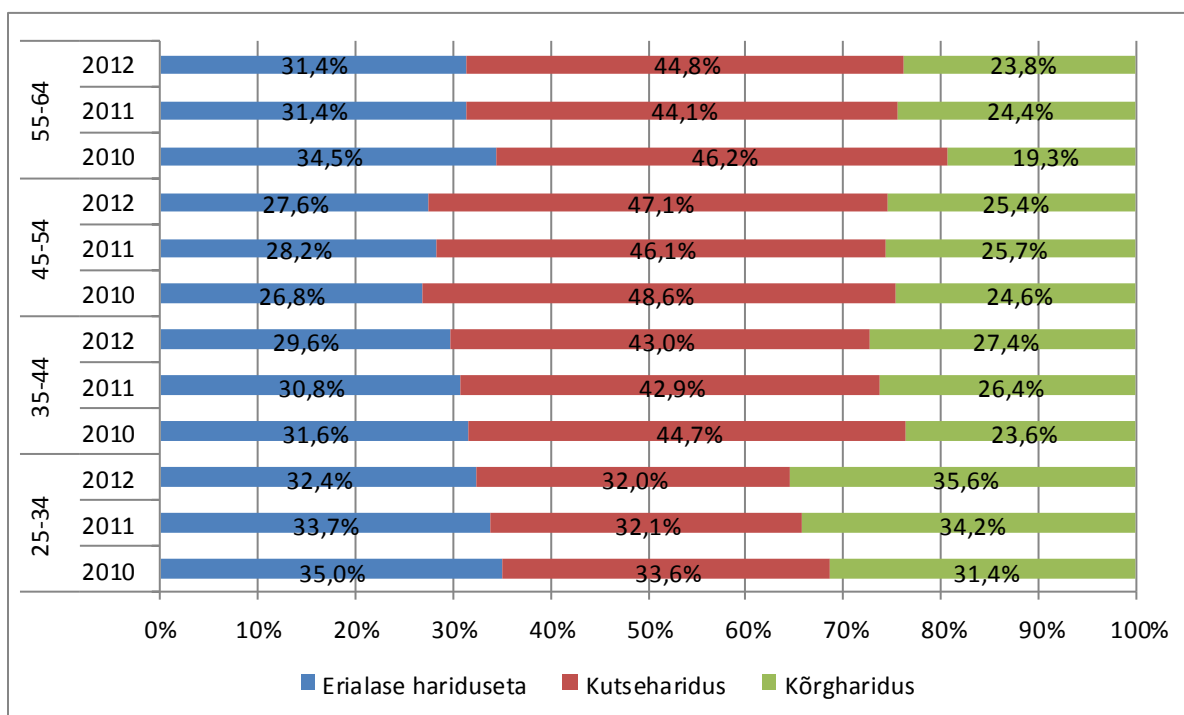
Joonis 1. 25–64-aastane elanikkond omandatud hariduse järgi aastatel 2000-2012, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Ilma erialase hariduseta isikute arv on mõnevõrra suurem olnud nooremas vanusegrupis. Kahel viimasel aastal on aga ka 25-34 aastaste seas erialase hariduseta osakaal hakanud langema - jõudes 2012.a 32,4%-ni (vt joonis 2).

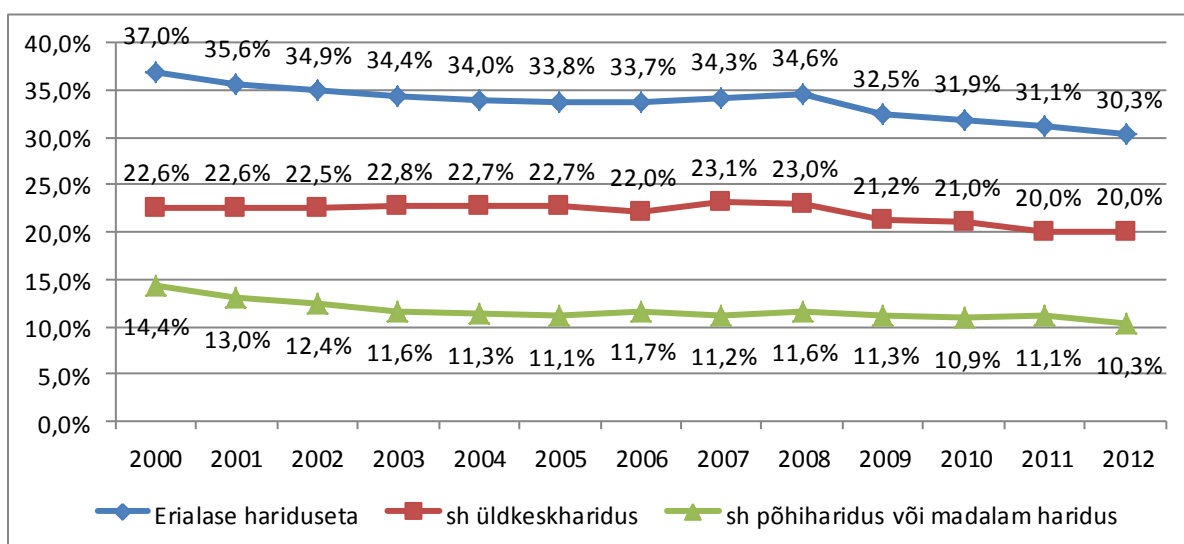
Joonis 2. 25–64-aastane elanikkond omandatud hariduse järgi eagrupid 2010-2012. aastal, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Üldised trendid on olnud viimastel aastatel positiivsed, kuid detailsema vaateta ei ole võimalik saada olukorrast adekvaatset ülevaadet. Oluline on eraldi vaadata üldkeskharidusega inimeste ja põhihariduse või madalama haridustasemega inimeste osakaalu (vt joonis 3).

Joonis 3. 25-64- aastaste erialase hariduseta inimeste jaotumine haridustaseme lõikes 2000-2012, (%).

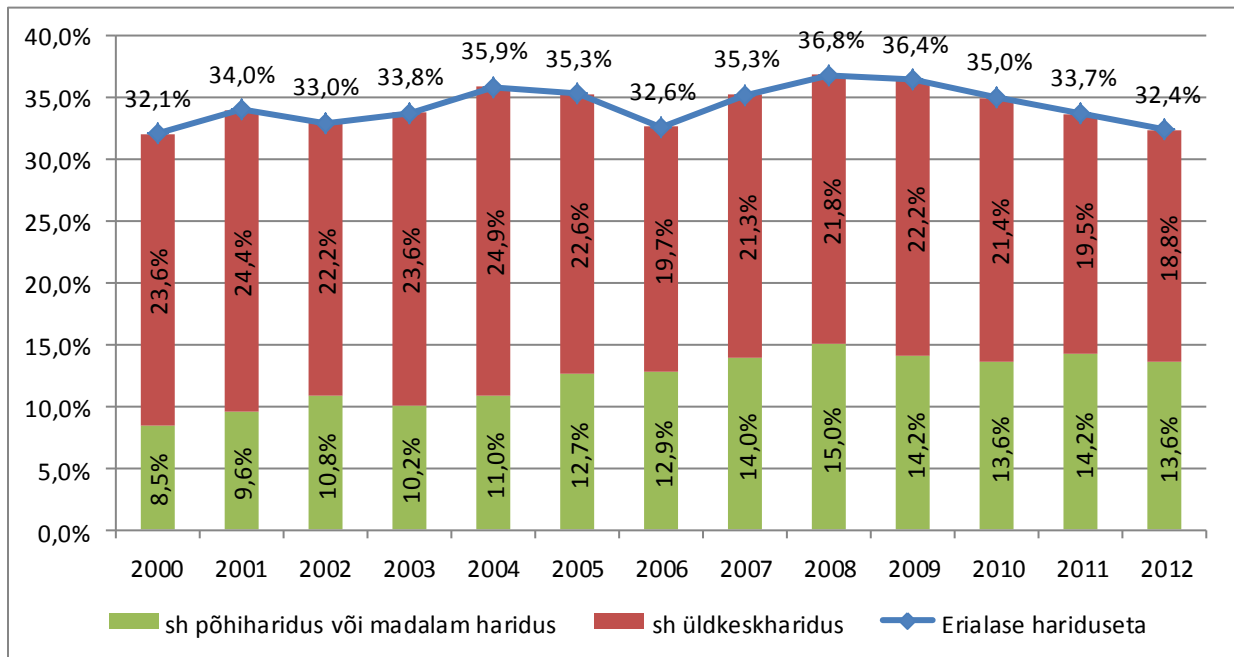

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Üldkeskharidusega inimeste osakaal on viimastel aastatel vähenenud 20%-ni. Põhihariduse või madalama haridusega inimeste osakaal on vanuserühmas 25-64 viimastel aastatel olnud 10-11%.

Olukord on murettekitav noorimas (25-34) vanuserühmas, parimasse tööikka jõudes on koguni 13-14%-l (vt joonis 4) madalast haritustasemest tulenevalt oluliselt nõrgem konkurentsivõime. Üldteada on, et madalama haridusega tööjõu hõive on ebastabiilsem ja sissetulekute tase madalam kui kõrgema haridusega tööjõul. Mida rohkem on piirkonnas madala haridustasemega inimesi, seda rohkem eksisteerivad koos vabad töökohad ja töötud.

Joonis 4 25-34 - aastaste erialase hariduseta inimeste jaotumine haridustaseme lõikes 2000-2012, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

1.3. Elukestvas õppes osalemine

Euroopa Liidu tasemel on kõige olulisem täiskasvanuhariduse indikaator osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul (sageli kasutatakse ka koondnimetust „osalemine elukestvas õppes“), mille kohta kogutakse informatsiooni Tööjõu-uuringu (*Labor Force Survey, LFS*) käigus.

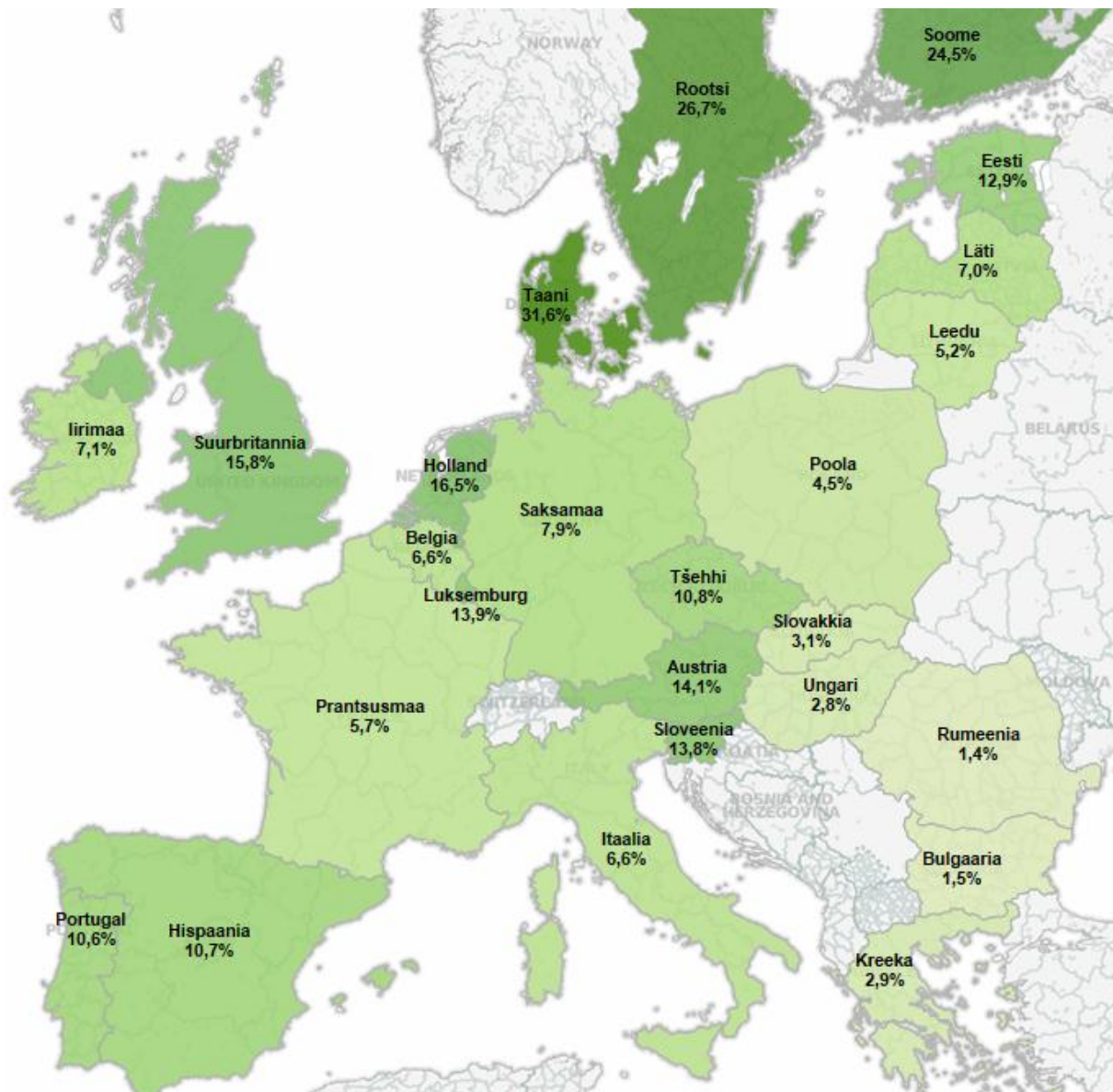
Tabel 1. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul 2005-2012. aastal, (%).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Taani	27,4%	29,2%	29,0%	29,9%	31,2%	32,5%	32,3%	31,6%
Rootsi	17,4%	18,4%	18,6%	22,2%	22,2%	24,4%	24,9%	26,7%
Soome	22,5%	23,1%	23,4%	23,1%	22,1%	23,0%	23,8%	24,5%
Holland	15,9%	15,6%	16,6%	17,0%	17,0%	16,6%	16,7%	16,5%
Suurbritannia	27,6%	26,7%	20,0%	19,9%	20,1%	19,4%	15,8%	15,8%
Austria	12,9%	13,1%	12,8%	13,2%	13,8%	13,7%	13,4%	14,1%
Luksemburg	8,5%	8,2%	7,0%	8,5%	13,4%	13,4%	13,6%	13,9%
Sloveenia	15,3%	15,0%	14,8%	13,9%	14,6%	16,2%	15,9%	13,8%
Eesti	5,9%	6,5%	7,0%	9,8%	10,5%	10,9%	12,0%	12,9%
Tšehhi	5,6%	5,6%	5,7%	7,8%	6,8%	7,5%	11,4%	10,8%
Hispaania	10,5%	10,4%	10,4%	10,4%	10,4%	10,8%	10,8%	10,7%
Portugal	4,1%	4,2%	4,4%	5,3%	6,5%	5,8%	11,6%	10,6%
EL -27	9,6%	9,5%	9,3%	9,4%	9,3%	9,1%	8,9%	9,0%
Saksamaa	7,7%	7,5%	7,8%	7,9%	7,8%	7,7%	7,8%	7,9%
Küpros	5,9%	7,1%	8,4%	8,5%	7,8%	7,7%	7,5%	7,4%
Iirimaa	7,4%	7,3%	7,6%	7,1%	6,3%	6,8%	6,8%	7,1%
Läti	7,9%	6,9%	7,1%	6,8%	5,3%	5,0%	5,1%	7,0%
Malta	5,3%	5,4%	6,0%	6,3%	6,1%	6,2%	6,5%	7,0%
Belgia	8,3%	7,5%	7,2%	6,8%	6,8%	7,2%	7,1%	6,6%
Itaalia	5,8%	6,1%	6,2%	6,3%	6,0%	6,2%	5,7%	6,6%
Prantsusmaa	5,9%	6,4%	6,1%	6,0%	5,7%	5,0%	5,5%	5,7%
Leedu	6,0%	4,9%	5,3%	4,9%	4,5%	4,0%	5,7%	5,2%
Poola	4,9%	4,7%	5,1%	4,7%	4,7%	5,3%	4,5%	4,5%
Slovakkia	4,6%	4,1%	3,9%	3,3%	2,8%	2,8%	3,9%	3,1%
Kreeka	1,9%	1,9%	2,1%	2,9%	3,3%	3,0%	2,4%	2,9%
Ungari	3,9%	3,8%	3,6%	3,1%	2,7%	2,8%	2,7%	2,8%
Bulgaaria	1,3%	1,3%	1,3%	1,4%	1,4%	1,2%	1,3%	1,5%
Rumeenia	1,6%	1,3%	1,3%	1,5%	1,5%	1,3%	1,6%	1,4%

Allikas: Eurostat, 2013

Elukestvas õppes osalejaid on tavapäraselt kõige enam Põhjamaades. Püsivalt väga madal on elukestvas õppes osalemine Bulgaarias ja Rumeenias. Euroopa Liidu keskmine näitaja on 2012. aastal võrreldes 2005. aastaga vähenenud 0,6 protsendipunkti, langedes 9,6%lt 9,0%ni. Kui 2005. aastal oli Eesti vastav näitaja Euroopa Liidu keskmisest 3,7 protsendipunkti madalam, siis 2012. aastaks oli see juba 3,9 protsendipunkti kõrgem.

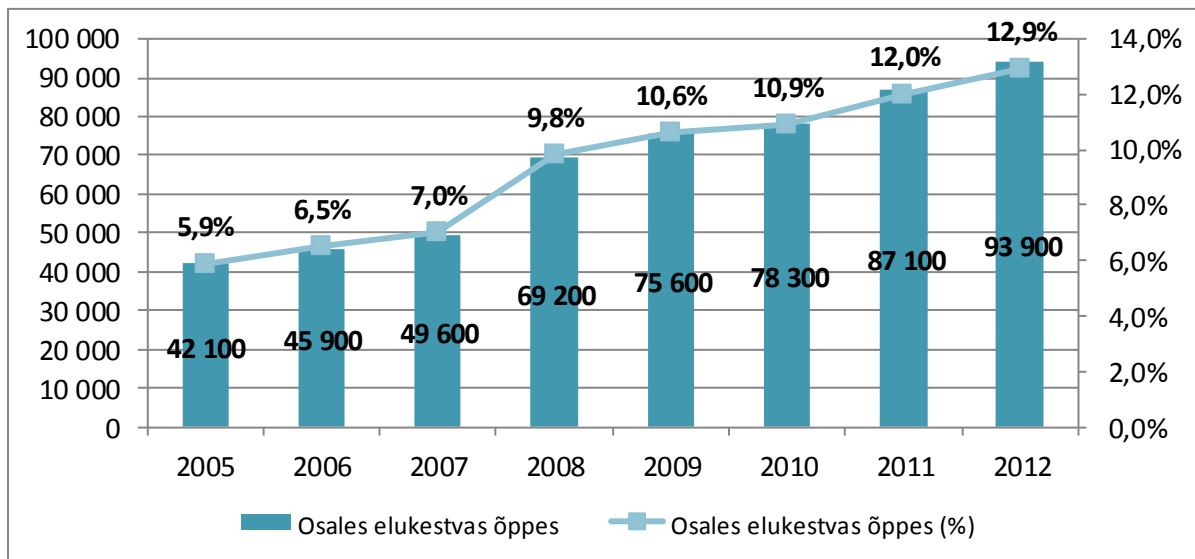
Joonis 5. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul 2012. aastal, (%).

Allikas: Eurostat, 2013

2012. aastal tõusis täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr 12,9%ni, mis on seni kõigi aegade kõrgeim tulemus. 2011. aastal oli vastav näitaja 12% ja 2010. aastal 10,9%. Võrreldes 2005. aastaga oli 2012. aastal osalejaid ca 52 000 võrra rohkem (vt joonis 6).

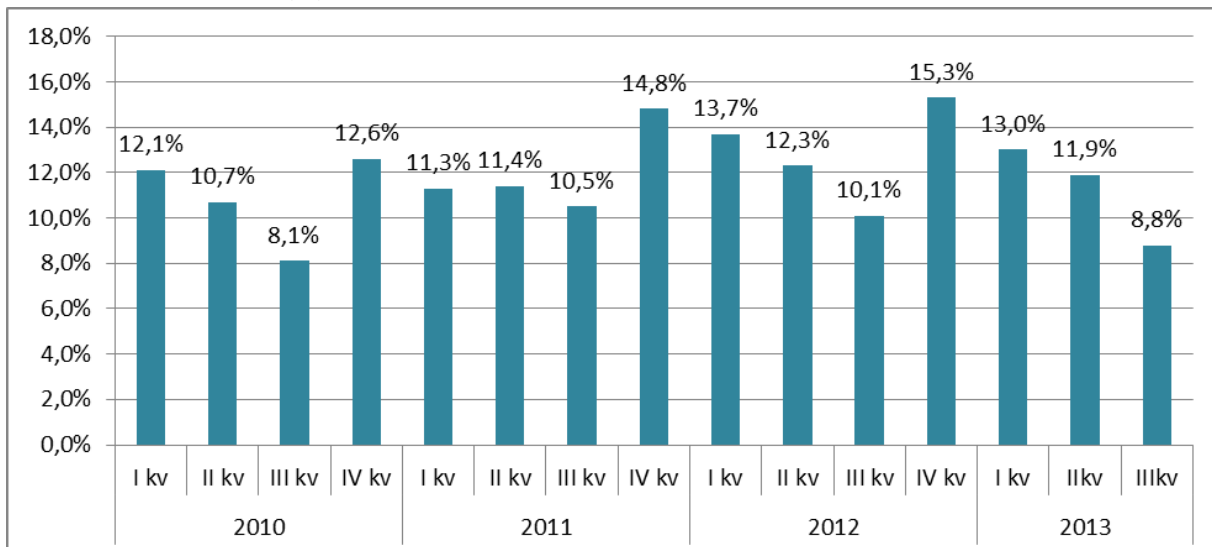
Joonis 6. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul 2005-2012.

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Vaadeldes elukestvas õppes osalemist kvartalite lõikes (vt joonis 7), selgub, et kõige rohkem on olnud osalejaid 2012. aasta IV kvartalis, kõige vähem osaletakse koolis ja koolitustel III kvartalis, mis on tingitud aktiivsest puhkusteperiодidist, mil koolitusi pakutakse vähem.

Joonis 7. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul kvartalite lõikes 2010-2013 III kv, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Positiivne on madala haridustasemega elanike järjest aktiivsem osalemine elukestvas õppes - kui veel 2010. aastal oli selle sihtrühma osalus 2%, siis nüüd on see enam kui kaks korda suurem. Kuid kasvule vaatamata on osalemine siiski veel väga madal. Madala haridustasemega elanike vähene osalemine ei ole vaid Eestis probleemiks – enamuses Euroopa Liidu riikides on sama olukord. Euroopa Liidu keskmine oli 2012. aastal 3,9%, Eesti vastav näitaja oli 4,2%.

Haridustaseme kasvades suureneb elukestvas õppes osalemise aktiivsus oluliselt – kõige enam osalevad magistri- ja doktorikraadiga elanikud (vt tabel 2).

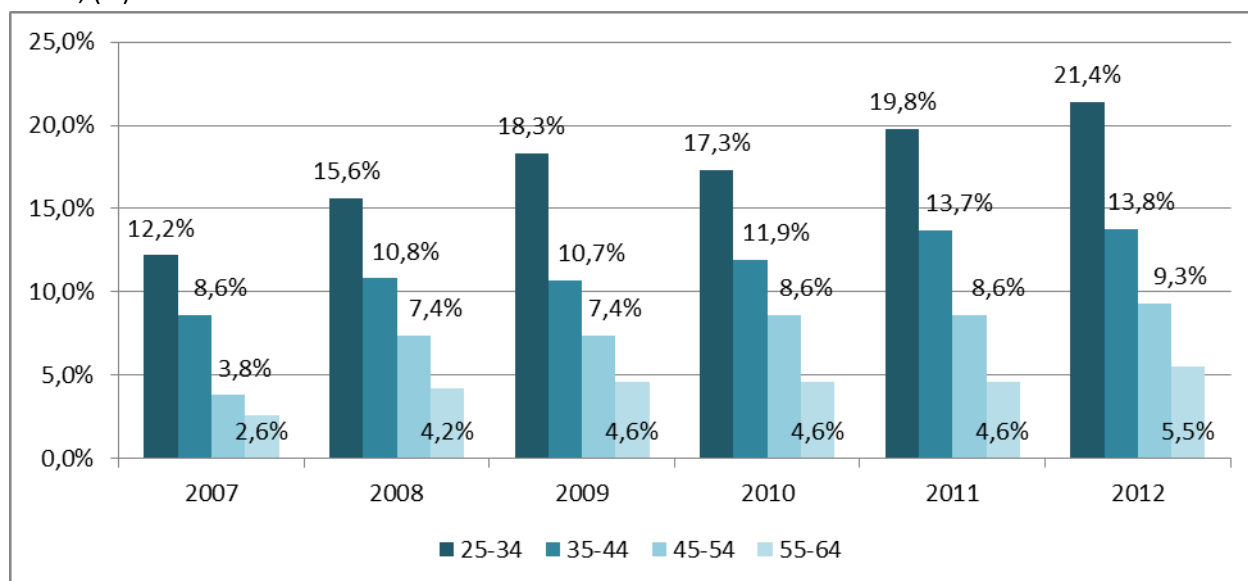
Tabel 2. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul haridustaseme lõikes, (%).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kokku	6,5	7,0	9,8	10,6	10,9	12,0	12,9
Esimese taseme haridus või madalam	1,5	1,6	2,1	2,3	2,0	3,5	4,2
Teise taseme haridus, teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus	4,9	5,5	7,5	7,2	7,6	8,3	9,1
..üldkeskharidus	6,1	7,2	7,6	10,0	10,1	11,7	11,5
..kutsekeskharidus põhihariduse baasil	2,9	4,1	6,5	5,2	5,5	5,7	7,3
..kutsekeskharidus keskhariduse baasil	6,3	5,5	10,9	4,5	7,4	9,3	10,2
..keskeriharidus põhihariduse baasil	4,5	5,3	7,8	6,7	6,6	5,8	7,2
Kolmanda taseme haridus	11,0	11,3	15,9	18,2	18,6	19,8	20,6
..keskeriharidus keskhariduse baasil	6,8	8,5	10,4	10,1	10,6	10,7	11,7
..kõrgharidus	11,8	12,0	17,0	19,7	19,2	21,0	21,0
..magistri- ja doktorikraad	20,5	17,3	30,3	34,0	34,2	29,3	31,6

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Kõige aktiivsemad on enda koolitamisel olnud 25-34-aastased elanikud, 35-44-aastaste osalusprotsent on kasvanud viimase viie aastaga 5,2 protsendipunkti (vt joonis 8). Eelnevatel aastatel samal tasemel püsinud 45-54 ja 55-64 aastaste elanike elukestvas õppes osalemine pöördus 2012. aastal taas kasvule. Kuid noorima ja vanima vanusegrupi elukestvas õppes osalejate osakaalus on ikka ligi neljakordne erinevus noorte kasuks.

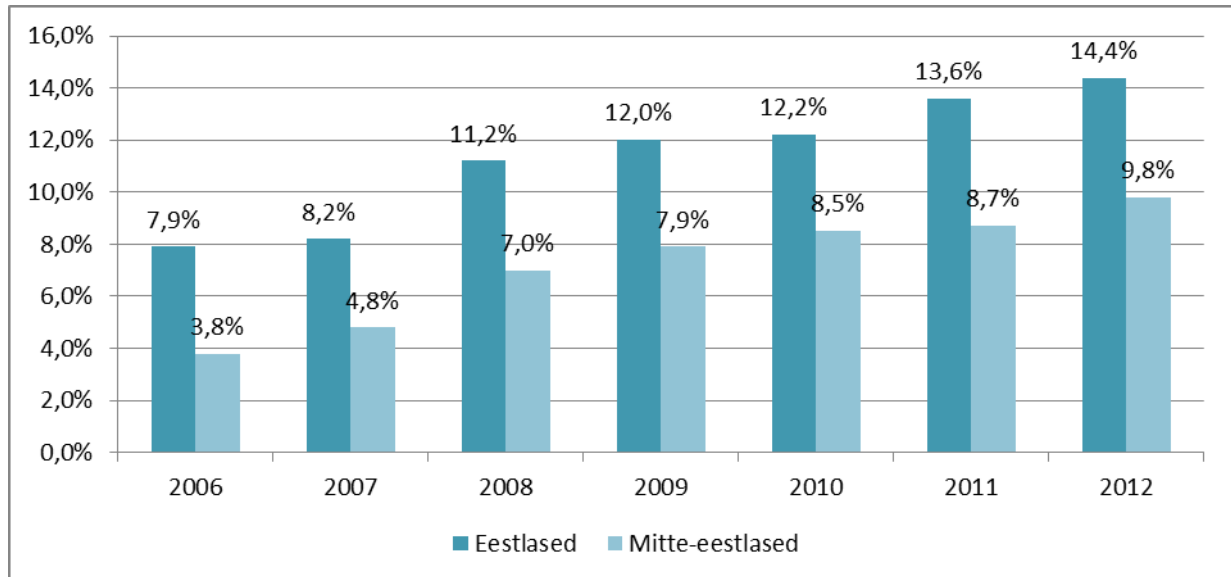
Joonis 8. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul vanusegrupi lõikes, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Mitte-eestlaste osalemine elukestvas õppes on olnud järjest kasvav, kuid osalemine on siiski märgatavalt väiksem kui eestlastel (vt joonis 9).

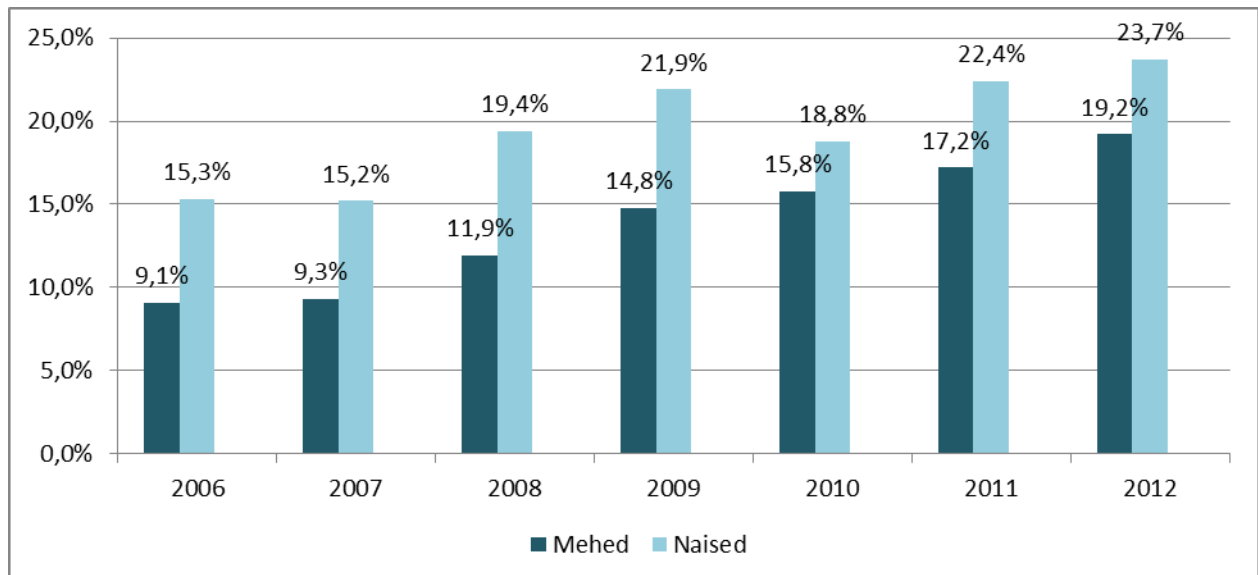
Joonis 9. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul rahvuse lõikes, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Viimase kuue aastaga on elukestvas õppes osalevate meeste osakaal kasvanud rohkem kui kaks korda, sellele vaatamata on jätkuvalt naiste osalemine aktiivsem (vt joonis 10).

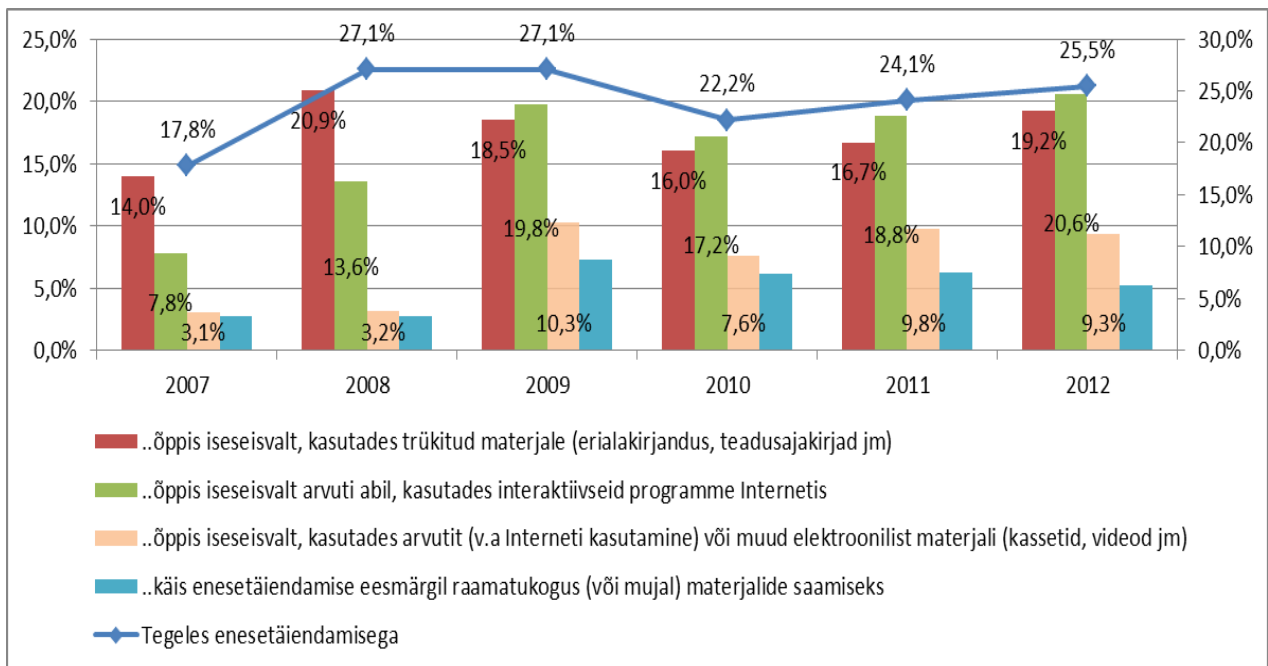
Joonis 10. 25-64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul soo lõikes, (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Lisaks tasemeõppes ja koolitustel osalemisele on veel oluline näitaja elanike iseseisev enesetäiendamine. Viimase viie aastaga on kõige enam kasvanud (12,8 protsendipunkti) iseseisev õppimine arvuti abil, kasutades selleks interaktiivseid programme Internetis (vt joonis 11). Tõenäoliselt veelgi suurema kasvu takistuseks on osade elanike puudulik arvutioskus.

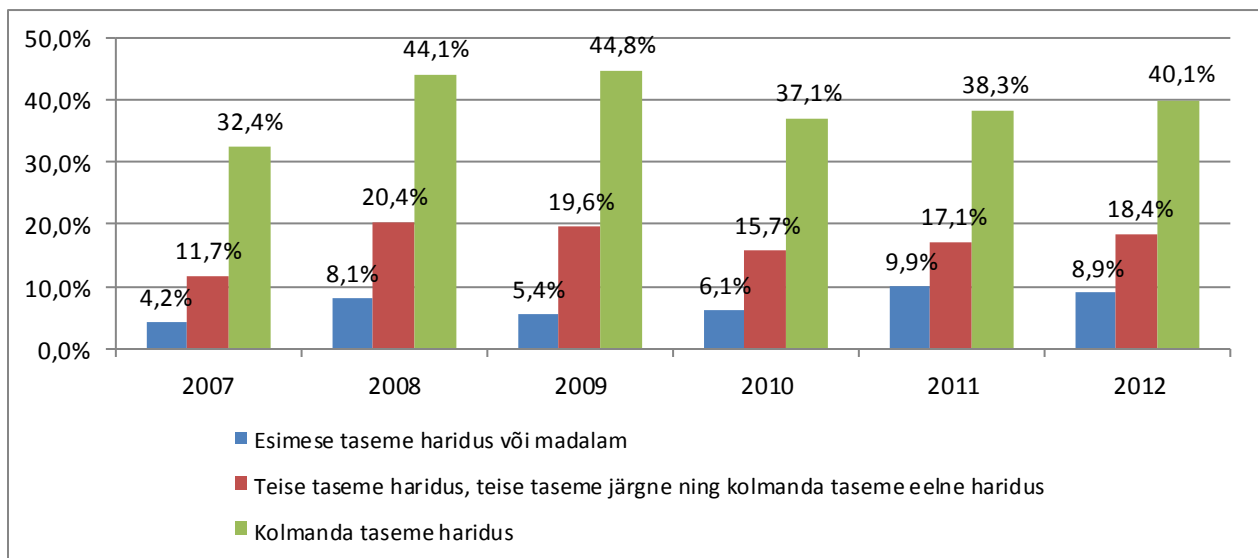
Joonis 11. 25-64-aastaste enesetäiendamine viimase 4 nädala jooksul (%).

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

Enesetäiendamisega tegelevad samuti enam kõrgema haridustasemega elanikud (vt joonis 12). Kasvule vaatama on madala haridustasemega elanike enesetäiendamine väga vähene.

Joonis 12. 25-64-aastaste enesetäiendamine viimase 4 nädala jooksul haridustaseme lõikes (%).

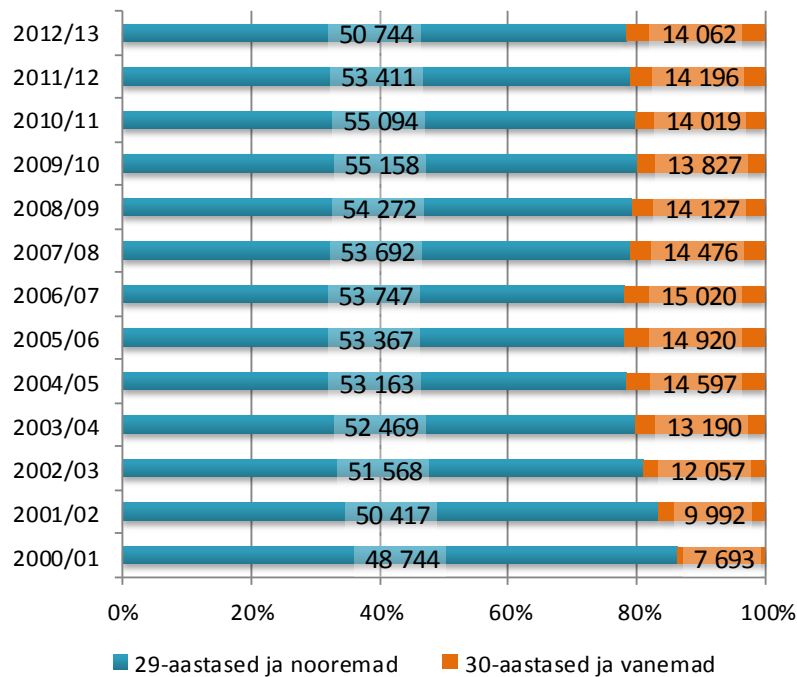

Allikas: Eesti Statistikaamet, tööjõuuuring

2. Täiskasvanud õppija kõrghariduses

Täiskasvanutel on võimalus õppida formaalharidussüsteemi tasemeõppes. Kui siiani oleme täiskasvanud õppijat piiritlenud vanusevahemikuga 25-64-elu-aastat, siis kõrghariduse puhul loetakse käesolevas ülevaates täiskasvanud õppijaks vähemalt 30-aastaseid isikuid (vt joonis 13). Viimastel aastatel on olnud üle 30-aastaste õppurite arv stabiilne, mitmeid aastaid suurusjärgus 14 000.

Joonis 13. Üliõpilaste arv 2000/01-2012/13 õppeaastal ja 30-aastaste ja vanemate üliõpilaste osakaal.

Allikas: EHIS 10.11.2012.

Kõrghariduse tasemete lõikes (vt tabel 3), näeme, et traditsiooniliselt on üle 30-aastaste üliõpilaste arv olnud suurem just praktilises rakenduskõrgharidusõppes, moodustades 2012/13. õppeaastal 21% rakenduskõrgharidusõppe tudengitest. Alates 2009/10 õppeaastast on bakalaureuseõppes täiskasvanud õppijate arv vähenenud. Magistri- ja doktoriõppes on 30-aastaste ja vanemate üliõpilaste osakaal püsinud suhteliselt stabiilsena.

Tabel 3. 30-aastate ja vanemate õpilaste osakaal kõrghariduses õpete lõikes 2008/09-2012/13.

	2009/10		2010/11		2011/12		2012/13	
	30 + üli- õpilaste arv	30 + üli- õpilaste osakaal	30 + üli- õpilaste arv	30 + üli- õpilaste osakaal	30 + üli- õpilaste arv	30 + üli- õpilaste osakaal	30 + üli- õpilaste arv	30 + üli- õpilaste osakaal
Bakalaureuseõpe	3 769	14%	3 691	13%	3 622	14%	3 404	14%
Rakenduskõrgharidusõpe	4 670	21%	4 487	20%	4 276	21%	4 319	21%
Integreeritud õpe	334	8%	354	9%	356	9%	345	9%
Magistriõpe	3 688	30%	3 923	31%	4 290	33%	4 279	33%
Doktoriõpe	1 366	51%	1 564	53%	1 652	54%	1 715	56%
Kokku	13 827	20,0%	14 019	20,3%	14 196	21,0%	14 062	21,7%

Allikas: EHS 10.11.2011.

Detailset statistikat täiskasvanud õppijate kohta kõrghariduses leiab <http://haridussilm.ee/>
Kõrgharidus - valida vanusegrupp 30-34 ja 35 ja enam.

3. Täiskasvanud õppija kutsehariduses

3.1. Kutsehariduse tasemeõpe

Täiskasvanud õppijaks loetakse kutsehariduses vähemalt 25-aastaseid õpilasi. Aastate lõikes on selliste õpilaste arv pidevalt kasvanud, olles 2012/13. õppeaastaks tõusnud 6101 õpilaseni ning moodustades ca 23% kõigist kutseõppuritest (vt tabel 4).

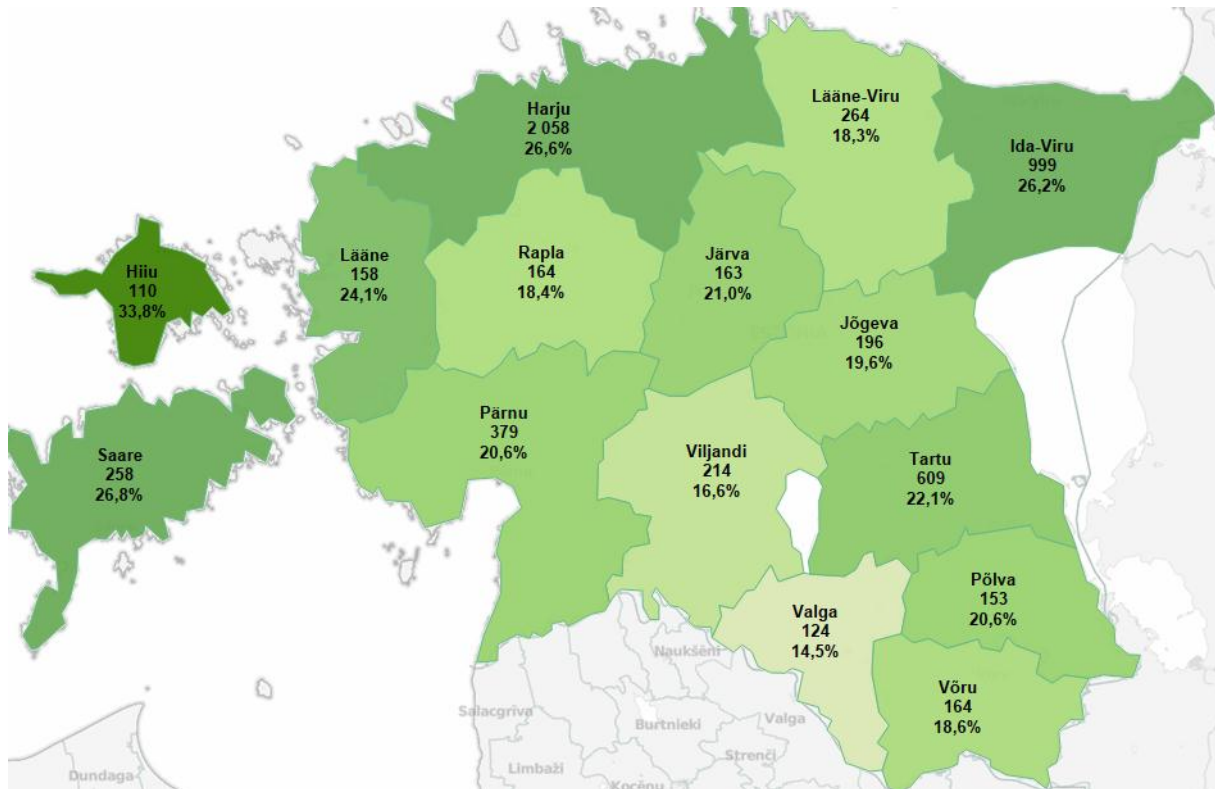
Tabel 4. 25-aastate ja vanemate õpilaste osakaal kutsehariduse tasemeõppes õppeliikide lõikes.

	2009/10		2010/11		2011/12		2012/13	
	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	115	27,40%	140	39,5%	160	43,7%	152	36,1%
Kutseõpe põhihariduse baasil	281	47,0%	260	44,8%	308	47,0%	531	55,0%
Kutsekeskharidusõpe	204	1,20%	269	1,6%	279	1,8%	315	2,2%
Kutseõpe keskhariduse baasil	3 748	38,60%	4098	40,3%	4623	43,6%	5103	48,0%
Kokku	4 348	15,3%	4767	17,0%	5370	19,9%	6101	23,3%

Allikas: EHS 10.11.2012.

Kui kõrvutada 25-aastaseid ja vanemaid kutseõppureid noorematega elukohamaakonna alusel (joonis 14). Siis selgub, et vanemaealised kutseõppurid moodustavad kolmandiku kõigist Hiiumaalt pärit kutsehariduse õpilastest ja kõigest ca 15% Valgamaalt pärit kutseõppuritest.

Joonis 14. 25-aastaste ja vanemate kutseõpilaste jagunemine registreeritud elukohamaakonna lõikes ning 25 + õppurite osakaal maakonniti 2012/13 õppeaastal.

Allikas: EHS 10.11.2012.

Detailset statistikat täiskasvanud kutseõppurite kohta leiab <http://haridussilm.ee/> Kutseharidus - valida vanusegrupp 25 ja enam.

3.2. Täiskasvanud õppija üldhariduses

Kui tööalast ettevalmistust pakuvad täiskasvanud õppijale kutseõppeasutused ja kõrgkoolid, siis suur hulk on Eestis ka neid inimesi, kellel on üldharidus lõpetamata. Täiskasvanud õppija jaoks mugavam võimalus põhi- või keskkooli omandamiseks on paindlike õppevormidega mittestatsionaarne õpe, mille raames saab õppida ka üksikuid õppeaineid, võimalik on sooritada lõpueksameid ka eksternina.

Õpilaste arvu vähenemine tuleneb majanduskeskkonna paranemisest-kriisiaastad tõid kooli ka neid, kes kõrge tööhõive jätkudes koolipinki jõudnud ei oleks (vt tabel 5). Teisalt mõjutab vähenemist üldine demograafiline olukord, mis tuleneb 1990-ndate aastate madalast sündivusest.

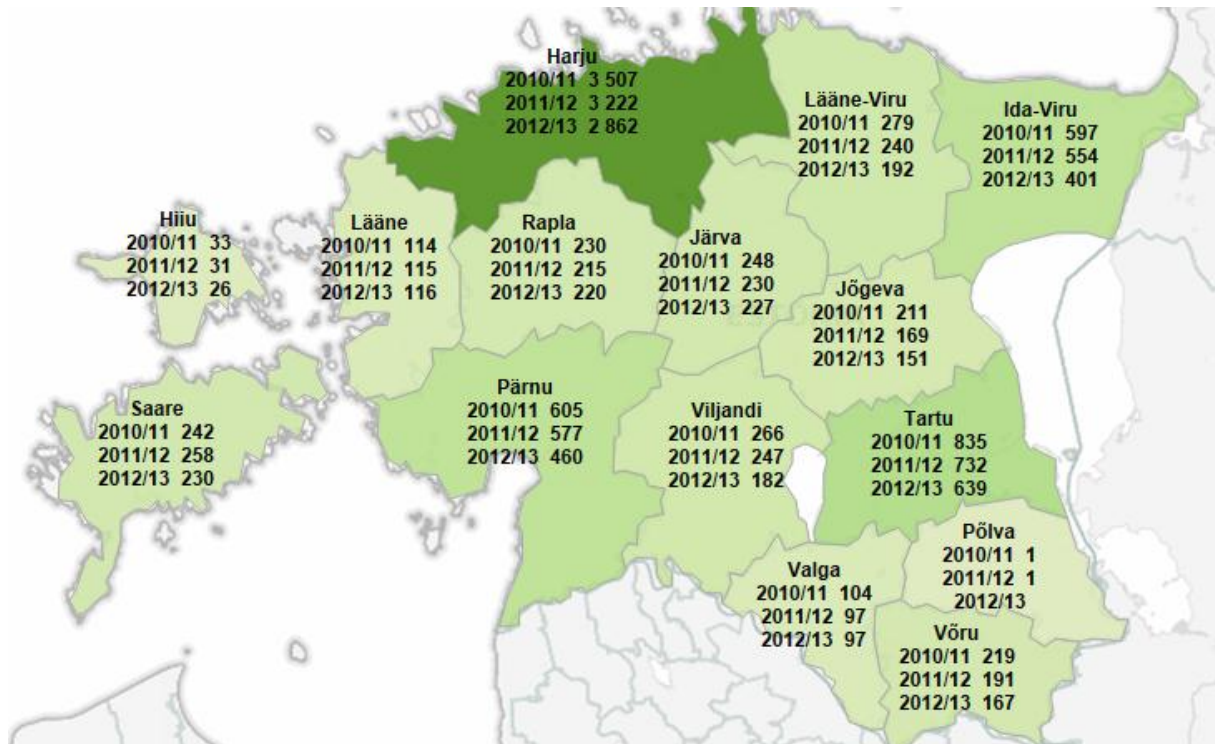
Tabel 5. Õppurite jaotus kooliastmeti üldhariduse mittestatsionaarses õppevormis 2006/2007.-2012/13.

Kooliaste	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
1. kooliaste (1. -3. klass)					2		3
2. kooliaste (4.-6. klass)	21	11	8	8	17	18	17
3. kooliaste (7.-9. klass)	1 436	1 361	1 272	1 460	1 160	1 007	814
gümnaasium	5 512	5 518	5 682	6 371	6 312	5 854	5 136
Kogusumma	6 969	6 890	6 962	7 839	7 491	6 879	5 970

Allikas: EHIS

Enamuses maakondades on võimalik õppida mittestatsionaarses õppevormis, selline võimalus puudub vaid Põlvamaal. Kõige enam on õppureid Harjumaal ja Tartumaal, kuid suuremates maakondades on toimunud ka suurem õpilaste arvu vähenemine.

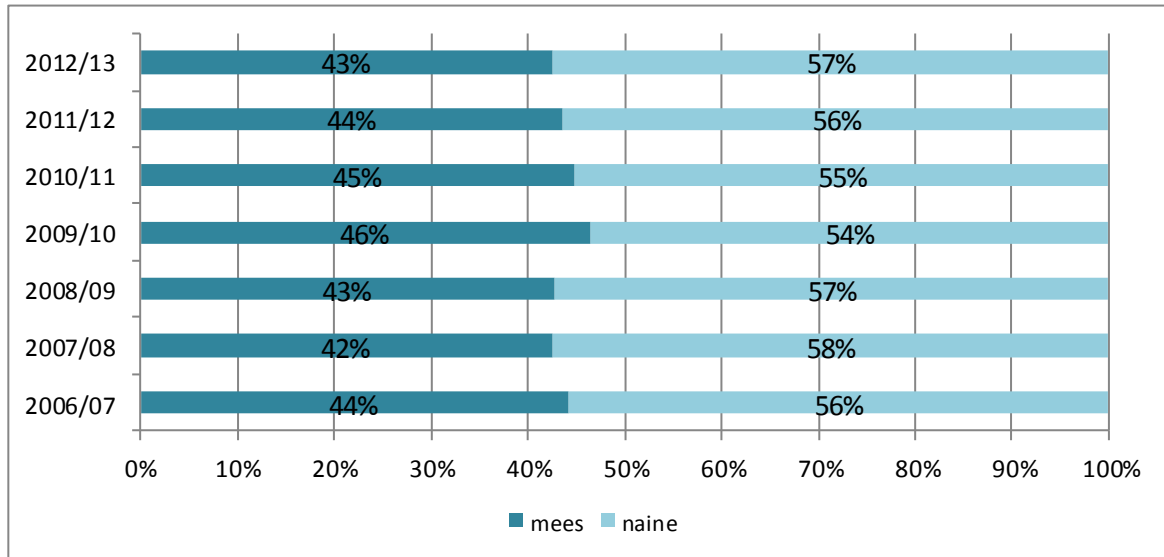
Joonis 15. Õppurite jaotus kooli maakonna lõikes üldhariduse mittestatsionaarses õppevormis 2010/2011.-2012/13.

Allikas: EHIS

Majanduskriisist tinglikud meessoost õppurite osakaalu kasv on 2012/13. õppeaastal langenud kriisieelsele tasemele (vt joonis 16).

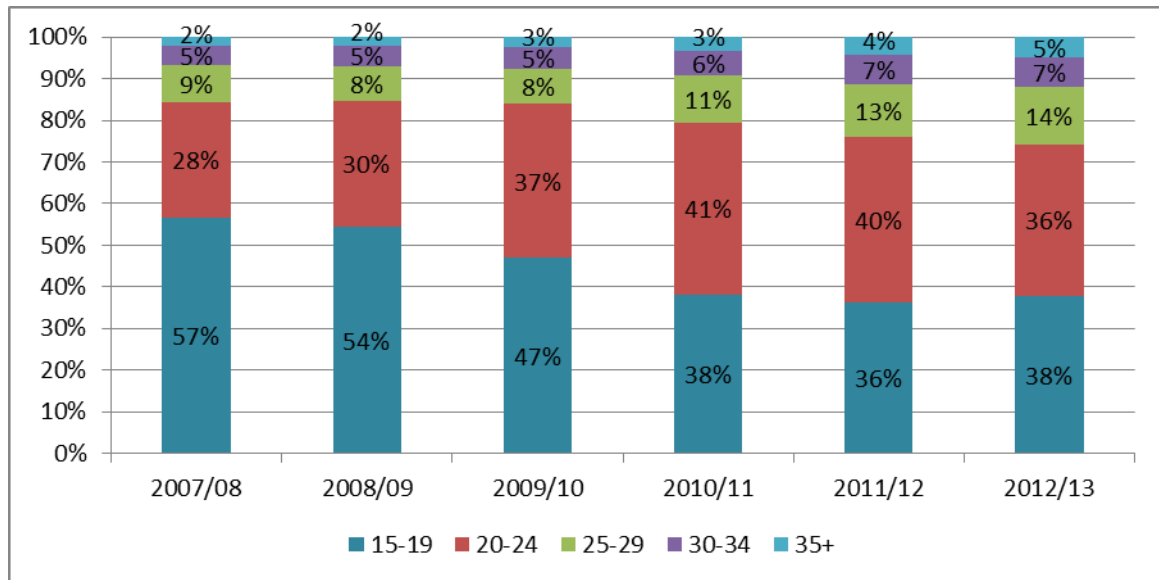
Joonis 16. Õppurite jaotus mittestatsionaarses õppevormis soo lõikes 2006/2007.-2012/13.

Allikas: EHIS

Ülevaate õppurite vanuselise jaotuse kohta annab tabel 6. Viimastel aastatel on nooremate õpilaste arv järjest vähenenud ja kasvav on olnud 25-aastaste ja vanemate õpilaste arv (vt tabel 17).

Joonis 17. Õppurite vanuseline jaotus gümnaasiumi mittestatsionaarses õppevormis 2006/07.-2012/13.

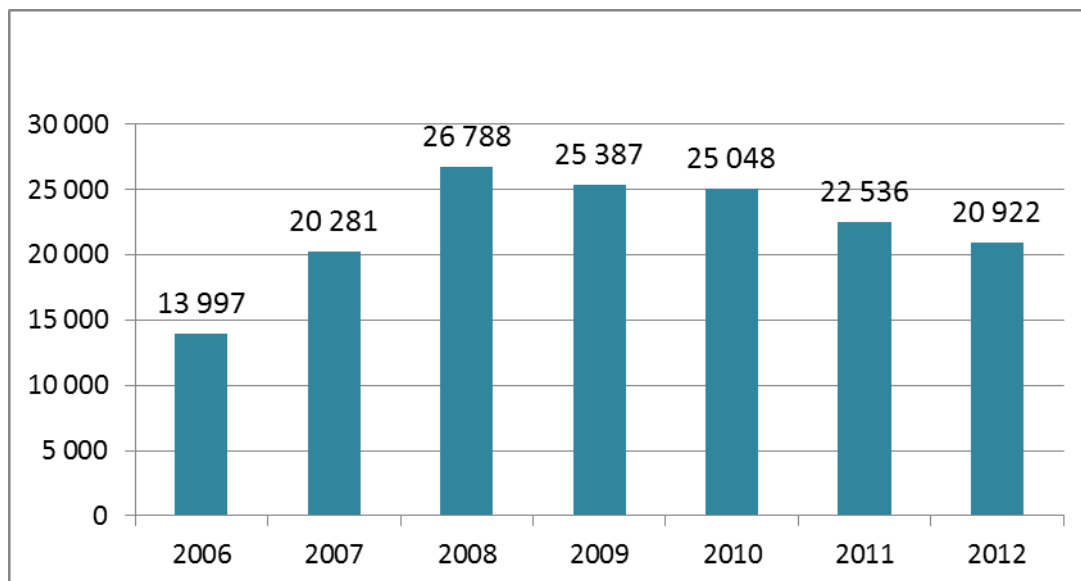
Allikas: EHIS

Detailset statistikat täiskasvanud kutseõppurite kohta leiab <http://haridussilm.ee/> Alus ja üldharidus, üldharidus 2005-12 ja valida õppevorm: ekstern ja üksikained, mittestatsionaarne.

4. Täiskasvanute tööalane täiendkoolitus kutseõppeasutuses

Alates 2004. aastast on Haridus- ja Teadusministeerium kogunud andmeid kutseõppeasutustes toimuvate täienduskoolituste kohta. Peale 2008. aastal toimunud suurt kasvu on koolitustel osalenud inimeste arv vähenenud (vt joonis 18), üheks põhjuseks on olnud väiksemas mahus riiklik koolitustellimus täiskasvanute tööalasele koolitusele. Täiskasvanutele pakutavaid kursusi finantseerivad Euroopa Sotsiaalfond ja Haridus- ja Teadusministeerium ESF programmist „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“. Tasuta kursuste korraldamine jätkub kuni aastani 2014.

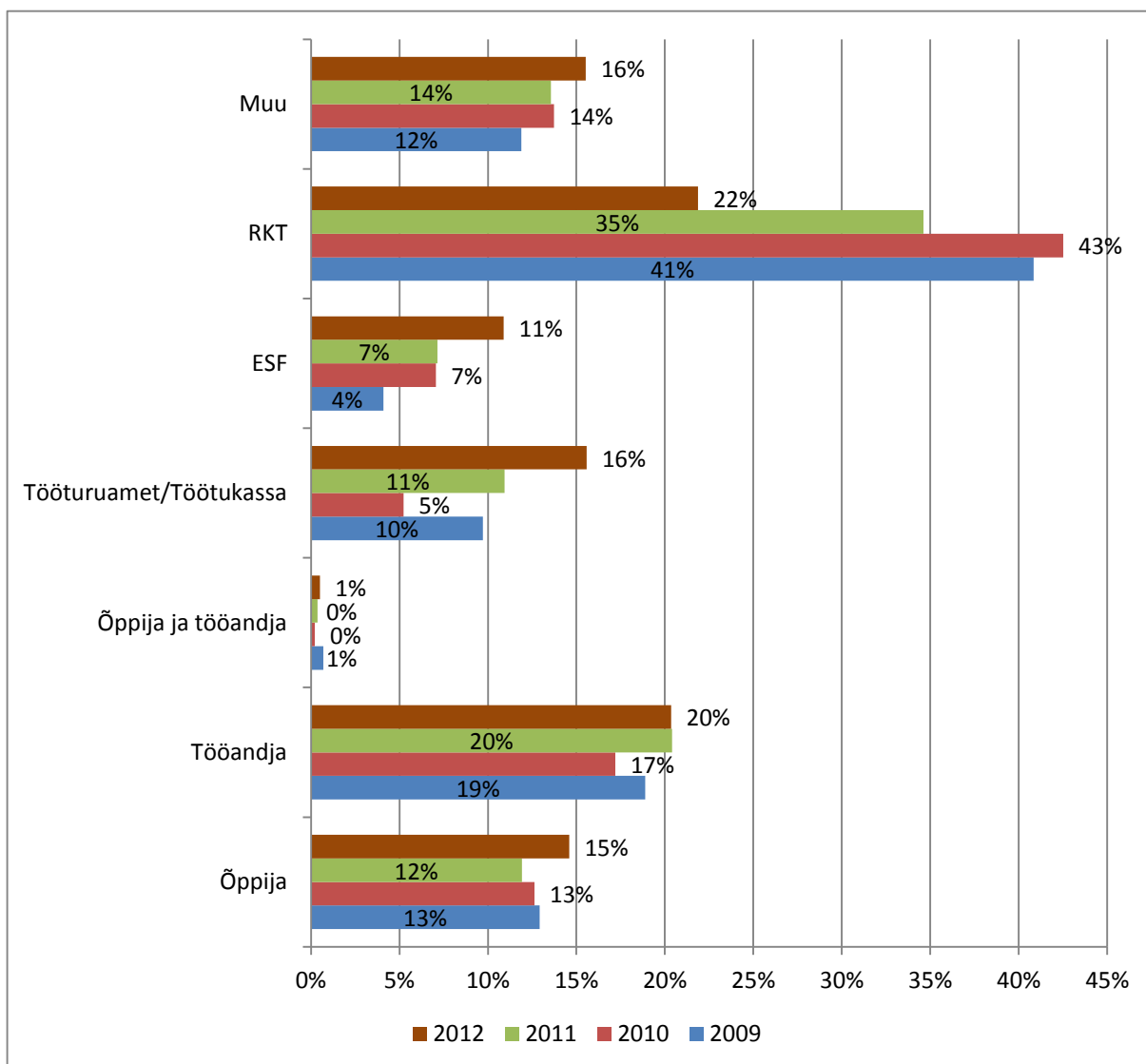
Joonis 18. Kutseõppeasutustes toimunud täiskasvanute tööalastel koolitustel osalenud inimeste arv 2006-2012.

Allikas: HTM Kutse- ja täiskasvanuhariduse osakond

Lisaks Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt koostatavale riiklikule koolitustellimusele on Euroopa Sotsiaalfond panustanud kutseõppeasutustes toimuvatesse täienduskoolitustesse läbi Töötukassa ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (muu ESF). Riikliku koolitustellimuse osakaalu langus tulenes vajadusest muuta koolituste rahastamise põhimõtteid. Muudatuste ajal koolitustellimuse mahtu vähendati (vt joonis 19).

Joonis 19. Kutseõppeasutustes toimunud täiskasvanute täiendkoolituste rahastamisallikad 2009-2012,(%)

Allikas: HTM Kutse- ja täiskasvanuhariduse osakond

5. Täiskasvanuhariduse uuringud

5.1. PIAAC uuring Eestis

2013. aasta oktoobris avalikustati rahvusvahelise täiskasvanute oskuste uuringu PIAAC (*Programme for the International Assessment of Adult Competencies*) tulemused ning valmis uuringu riiklik põhiaruanne, mis on kättesaadaval aadressil <http://www.hm.ee/index.php?0513442>. PIAAC andis esmakordse võimaluse saada ülevaade meie tööealise elanikkonna infotöötlusoskustest rahvusvahelises võrdluses. Funktsionaalse lugemisoskuse ja matemaatilise kirjaoskuse puhul oli see pilt kena, kuid tehnoloogiarikas keskkonnas probleemilahendusoskuse puhul paljude jaoks negatiivselt üllatav. Programmi „PIAAC-Eestis“ raames on järgnevatel aastatel valmimas rida eri teemadele keskenduvaid aruandeid. Oskuste ja elukestvas õppes osalemise vahelisi seoseid käsitlev aruanne valmib 2014. aasta keskpaigas.

5.2. Rahva ja eluruumide loendus (REL 2011)

Täiskasvanute (25 -64) haridustaseme kohta saab ülevaate 2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemustest (vt tabel 6).

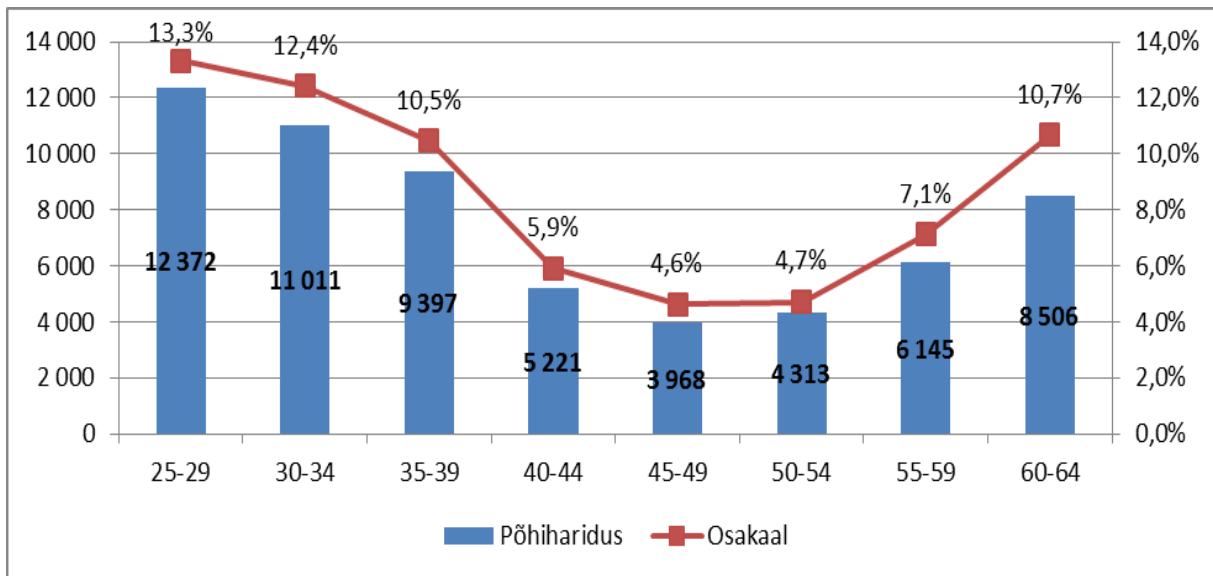
Tabel 6. 25-64. aastased elanikud haridustaseme lõikes (31.12.2011)

	Vanus								
	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	25-64
Haridustase kokku	47 365	45 166	45 297	43 587	41 570	42 825	38 739	33 882	338 431
Alghariduseta	180	173	179	147	95	83	74	74	1 005
Algharidus	1 201	1 017	708	290	252	295	462	646	4 871
Põhihariduseta kutseharidus	33	48	55	19	17	35	95	144	446
Üldpõhiharidus	8 194	7 094	5 879	3 270	2 502	2 603	3 259	3 977	36 778
Põhiharidus ja kutse	1 036	2 318	2 461	1 344	1 168	2 173	3 816	4 505	18 821
Kutseharidus koos keskkariduse omandamisega (sh keskeriharidus)	8 553	7 467	10 516	13 106	11 375	10 157	7 111	5 112	73 397
Üldkeskkaridus	10 303	8 970	8 656	9 422	8 795	9 135	8 516	6 687	70 484
Kutseharidus keskkariduse baasil	5 734	2 466	2 306	2 670	3 480	3 587	2 653	2 036	24 932
Rakenduskõrgharidus või keskeriharidus pärast keskkaridust	3 142	6 287	6 027	5 316	5 587	5 583	4 563	3 464	39 969
Akadeemiline kõrgharidus	7 597	7 665	7 066	6 697	7 135	8 019	7 218	6 390	57 787
..bakalaureus	4 603	5 248	3 988	1 803	396	160	85	61	16 344
..enne 1992. aastat kehtinud õppekava järgi omandatud kõrgharidus	141	99	772	2 981	5 513	6 805	6 208	5 609	28 128
..magister või sellega võrdsustatud kõrgharidus	2 853	2 318	2 306	1 913	1 226	1 054	925	720	13 315
Doktor (sh varasem teaduste kandidaat)	82	363	370	329	312	330	372	387	2 545
Haridustase teadmata	1 310	1 298	1 074	977	852	825	600	460	7 396

Allikas: REL 2011

2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse (REL 2011) andmetel oli põhiharidusega elanike osakaal päris kõrge nooremates vanuserühmades (25-29) 13,3% ja (30-34) 12,2% (vt joonis 20)

Joonis 20. Põhiharidusega elanike absoluutarv ja osakaal vanuserühmas 25-64 REL 2011 andmetel seisuga 31.12.2011.

Allikas: REL 2011

Täiskasvanute haridustaseme kohta saab lisainfot 2011. aasta rahva ja eluruumide loendusest:

Rahva ja eluruumide loendus 2011 - Haridus ja õpiränne http://www.stat.ee/sab-uuendus?db_update_id=13682

Lisa 1 Kasutatud mõisted

Erialase hariduseta inimeste hulka arvestatakse kõik, kes ei oma kutseharidust või kõrgharidust.

Elukestvas õppes osalemine (25-64) koosneb:

..õppis formaalharidussüsteemis

....õppis üldhariduskoolis või kutseõppeasutuses

....õppis kõrgkoolis

..osales koolitusel

....osales tööalastel täiendus- või ümberõppekursustel

....osales tööalasel konverentsil või seminaril

....osales huvialaga või harrastusega seotud koolitusel

....osales muul koolitusel

Enesetäiendamine (25-64) koosneb:

..õppis iseseisvalt, kasutades trükitud materjale (erialakirjandus, teadusajakirjad jm)

..õppis iseseisvalt arvuti abil, kasutades interaktiivseid programme Internetis

..õppis iseseisvalt, kasutades arvutit (v.a Interneti kasutamine) või muud elektroonilist materjali (kassetid, videod jm)

..käis enesetäiendamise eesmärgil raamatukogus (või mujal) materjalide saamiseks

Haridustasemed

Esimese taseme haridus või madalam - alghariduseta (1.-6. klass lõpetamata), algharidus (lõpetatud vähemalt 6 klassi), põhiharidus (lõpetatud vähemalt 9 klassi) või baashariduseta kutseharidus (nt põhihariduse nõudeta kutsehariduse läbimine koolikohustusliku ea ületamise puhul).

Teise taseme haridus - kutseõpe põhihariduse baasil, üldkeskharidus, kutsekeskharidus põhihariduse baasil, kutsekeskharidus keskhariduse baasil, keskeriharidus põhihariduse baasil.

Kolmanda taseme haridus - kõrgharidus, magistri- ja doktorikraad. Sõltuvalt kontekstist liigitatakse keskeriharidus keskhariduse baasil kas teise või kolmanda taseme alla. Formaalse liigituse järgi kuulub keskeriharidus keskhariduse baasil III taseme alla; tihtilugu kasutatakse seda analüütilises kontekstis aga koos II taseme kutseõppe vormidega.

Kokkuvõte

- 2012. aastal tõusis täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr 12,9%ni, mis on seni kõigi aegade kõrgeim tulemus. 2011. aastal oli vastav näitaja 12% ja 2010. aastal 10,9%.
- Eri- ja kutsealase hariduseta elanike (vanusegrupis 25-64) osakaal on 2012. aastal veelgi vähenenud – ulatudes 30,3%ni. Ilma erialase hariduseta isikute arv on mõnevõrra suurem olnud nooremas vanusegrupis. Kahel viimasel aastal on aga ka 25-34 aastaste seas erialase hariduseta osakaal hakanud langema jõudes 2012.a 32,4%-ni.
- 25-34 aastastest on liiga paljud vaid põhiharidusega - 2011. aastal 14,2% ja 2012. aastal 13,6%.
- Kutseõppesse asub õppima järjest enam vanemaid õppureid (25+), 2012/13. õppeaastal oli 25-aastaseid või vanemaid õpilasi ca 23%
- Üldhariduses oli täiskasvanud õppijaid 2012/13. õppeaastal 5970, võrreldes 2009/10. õppeaastaga oli õpilasi ca 24% vähem. Õpilaste arvu vähenemine tuleneb majanduskeskkonna paranemisest - kriisiaastad tõid kooli ka neid, kes kõrge tööhõive jätkudes koolipinki jõudnud ei oleks.
- Rahvusvaheline täiskasvanute oskuste uuringu PIAAC andis esmakordse võimaluse saada ülevaade tööealise elanikkonna infotöötlusoskustest rahvusvahelises võrdluses. Funktsionaalse lugemisoskuse ja matemaatilise kirjaoskuse puhul oli see pilt kena, kuid tehnoloogiarikas keskkonnas probleemilahendusoskuse puhul paljude jaoks negatiivselt üllatav.